

قرار ابطال دادخواست در رویه دادگاهها

گروه پژوهشی
انتشارات چراغ دانش

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرقتی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۸۸۸۶۵۱۲۰-۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۲

ارتباط مستقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

انتشارات چراغ دانش

انتشارات چراغ دانش اعلام می‌دارد طی گزارش‌های دریافتی و پیگیری‌های بازرسی این انتشارات مشخص گردیده است بعضی از اشخاص از اسم و آرم انتشارات چراغ دانش سوءاستفاده نموده یا به معجول خود را نماینده یا شعبه‌ای از انتشارات چراغ دانش در خیابان انقلاب در تهران و حتی بعضی از استان‌ها و شهرستان‌ها معرفی نموده‌اند که ضمن پیگیری قانونی و برخورد قضایی با این اشخاص خاطی به استحضار همکاران حوزه نشر، چاپ و پخش کتاب می‌رساند که در صورت وجود نمایندگی در شعب در تهران یا شهرستان‌ها این موضوع در سایت رسمی انتشارات اعلام خواهد شد.

تهران، میدان هفت‌تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶، واحد ۱۴

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱-۲

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه‌هاست.

فهرست کلی

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	معرفی قرار ابطال دادخواست
۱۶.....	مبحث اول: موارد صدور قرار ابطال دادخواست
۲۱.....	مبحث دوم: آثار صدور قرار ابطال دادخواست
۲۳.....	قرار ابطال دادخواست در آراء دیوان عالی کشور
۲۵.....	مبحث اول: آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور
۲۹.....	مبحث دوم: آراء شعب دیوان عالی کشور
۸۵.....	قرار ابطال دادخواست در آراء دادگاهها
۸۷.....	مبحث اول: آراء دادگاههای بدوی و تجدیدنظر
۱۶۳.....	مبحث دوم: آراء دادگاههای انتظامی قضات
۱۷۱.....	قرار ابطال دادخواست در نشستهای قضائی
۲۱۵.....	قرار ابطال دادخواست در نظریات مشورتی
۲۳۳.....	قرار ابطال دادخواست در قوانین و مقررات
۲۳۵.....	از قانون آیین دادرسی مدنی
۲۳۶.....	مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی
۲۳۸.....	مبحث ششم: رجوع به کارشناس
۲۴۱.....	منابع و مآخذ

فهرست جزئی

۱۱.....	مقدمه
۱۳.....	معرفی قرار ابطال دادخواست
۱۶.....	مبحث اول: موارد صدور قرار ابطال دادخواست
۲۱.....	مبحث دوم: آثار صدور قرار ابطال دادخواست
۲۱.....	گفتار اول: خروج پرونده از دادگاه
۲۱.....	گفتار دوم: ارزش اثباتی
۲۱.....	گفتار سوم: عدم اعتبار امر مختومه
۲۳.....	قرار ابطال دادخواست در آراء دیوان عالی کشور
۲۵.....	مبحث اول: آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور

۱. غیبت اشخاص احضار شده مانع از تحریر ترکه نخواهد بود. ۲۵.....
- مبحث دوم: آراء شعب دیوان عالی کشور. ۲۹.....**
۱. قرار کارشناسی در وضع موجود به فرض تودیع دستمزد نیز مؤثر در مقام نبوده است. ۲۹.....
۲. ادای توضیحات ناقص درباره خواسته. ۳۱.....
۳. دخالت معترض ثالث. ۳۵.....
۴. مطالبه خسارت به لحاظ عدم انجام تعهد. ۴۷.....
۵. تقاضای اثبات مالکیت وفق وجود سند عادی. ۵۱.....
۶. تاریخ تقدیم دادخواست، مناط صلاحیت محلی دادگاه. ۵۵.....
۷. موارد لزوم تجدید کارشناسی به علت انقضای مدت شش ماه از کارشناسی. ۵۷.....
۸. عدم لزوم طرف دعوا قرار دادن اشخاص ذی نفع در دعوی حجر. ۵۹.....
۹. استرداد **دادخواست** فرجام خواهی. ۶۳.....
۱۰. شرط صدور قرار **ابطال دادخواست** به جهت عدم پرداخت هزینه کارشناسی. ۶۷.....
۱۱. استرداد **دادخواست** فرجامی. ۷۲.....
۱۲. **دادخواست** الزام به تنظیم سند انتقال. ۷۳.....
۱۳. عدم جواز **ابطال دادخواست** در دعوی اعسار. ۷۶.....
۱۴. عدم جواز **ابطال دادخواست** محکوم علیه غایب در رسیدگی ثانوی. ۷۶.....
۱۵. ضمانت اجرای عدم درخواست تعقیب پس از گذشت یک سال از خروج نوبت رسیدگی. ۷۷.....
۱۶. عدم وجاهت صدور قرار **ابطال دادخواست** های غیر مستقل. ۷۷.....
۱۷. **ابطال دادخواست** موضوع ماده ۱۹ ق.ت. ۷۸.....
۱۸. صدور قرار **ابطال دادخواست** به علت عدم حضور مدعی. ۷۹.....
۱۹. منحصر به مرحله بدوی بودن **ابطال دادخواست** به علت عدم حضور مدعی. ۷۹.....
۲۰. جواز تجدید **دادخواست** در موردی که به علت عدم ابراز اصل سند **دادخواست** باطل شده باشد. ۷۹.....
۲۱. تجدید **دادخواست** در مورد ماده ۱۹ ق.ت. ۸۰.....
۲۲. **ابطال دادخواست** به علت عدم حضور. ۸۰.....
۲۳. اعتراض ذیل احضار به و عدم حضور خواهان. ۸۱.....
۲۴. بطلان **دادخواست** پژوهشی. ۸۱.....
۲۵. **ابطال دادخواست** مخصوص موارد لزوم رسیدگی است. ۸۲.....
۲۶. صدور قرار **ابطال دادخواست** در دعوی اعسار به تقاضای خوانده. ۸۲.....
۲۷. حصری بودن تجدید **دادخواست** **ابطال** شده مطابق قانون ثبت. ۸۳.....
۲۸. جواز تجدید **دادخواست** در موارد ماده ۱۶ قانون ثبت. ۸۳.....

۲۹. درخواست ابطال دادخواست از جانب خوانده به دلیل عدم حضور خواهان ۸۴
۳۰. عدم وجاهت صدور قرار ابطال دادخواست به دلیل عدم اطلاع از معذوریت وکیل ۸۴
- قرار ابطال دادخواست در آراء دادگاهها ۸۵**
- مبحث اول: آراء دادگاههای بدوی و تجدیدنظر ۸۷**
۱. توافق بر تعدیل توسط هیئت پنج نفره فاقد ارزش قضائی است. ۸۷
۲. خروج املاک محدوده اسلام شهر از قانون روابط موجر و مستأجر ۸۸
۳. توقیف ودیعه در اثر تخلف مستأجر، موجبی بر عدم تخلیه ملک نیست. ۸۹
۴. ابطال دادخواست به دلیل عدم تهیه وسیله اجرای قرار ۹۱
۵. استرداد دادخواست تجدیدنظرخواهی ۹۱
۶. دعوی رجوع از هبه ملک در صورت عدم ثبت رسمی هبه ۹۳
۷. رد مطالبه خسارت از مقصر حادثه در صورت جبران توسط شرکت بیمه ۹۶
۸. ابطال دادخواست به علت عدم ارائه اصول مدارک ۹۸
۹. ابطال دادخواست به علت عدم توضیح ۱۰۰
۱۰. ابطال دادخواست به استناد لزوم اخذ توضیح از خواهان توسط اخطاریه قبلی ۱۰۱
۱۱. دعوت جهت اخذ توضیح از خواهان ۱۰۳
۱۲. عدم استماع دعوای جعلیت سند به طور مستقل ۱۰۴
۱۳. عدم استماع دعوای تحویل مبیع به دلیل عدم احراز مالکیت ۱۰۶
۱۴. ضمانت اجرای عدم ذکر لزوم اخذ توضیح در اخطاریه ۱۰۸
۱۵. طرح دعوا بدون تقدیم دادخواست ۱۱۱
۱۶. اثر پرداخت به موقع و عدم ارائه به موقع رسید پرداخت هزینه کارشناسی ۱۱۲
۱۷. دعوی تنفیذ انفساخ عقد ۱۱۳
۱۸. شرایط ابطال دادخواست به دلیل عدم حضور خواهان برای اخذ توضیح ۱۱۷
۱۹. لزوم قید علت حضور جهت اخذ توضیح در اخطاریه خواهان ۱۱۸
۲۰. استرداد دادخواست تجدیدنظرخواهی ۱۲۱
۲۱. عدم امکان افزودن نام اشخاص به دادخواست پس از ثبت دادخواست ۱۲۳
۲۲. فقدان شخصیت حقوقی برای داروخانهها ۱۲۶
۲۳. ضمانت اجرای عدم پرداخت مزاد هزینه کارشناسی ۱۲۸
۲۴. اخطاریه اخذ توضیح از خواهان ۱۲۹
۲۵. استناد به عذر موجه برای عدم حضور در جلسه دادرسی با وجود نیاز به اخذ توضیح ۱۳۰
۲۶. صدور رأی در ماهیت دعوا علی رغم نیاز به توضیح طرفین ۱۳۲

۱۳۳ ارزش اثباتی قرار معاینه محل
۱۳۶ ۲۸. استناد به گواهی گواهان در دادخواست
۱۳۹ ۲۹. دعوی فسخ قرارداد خاتمه یافته
۱۴۱ ۳۰. تشریفات اخذ توضیح از خواهان
۱۴۲ ۳۱. اقرار غیرعقلایی
۱۴۷ ۳۲. ارائه اصول اسناد در جلسه اول دادرسی
۱۴۹ ۳۳. تشریفات دعوی اعمال اخذ به شفعه
۱۵۱ ۳۴. شرایط ابطال دادخواست در صورت عدم ارائه اصل سند
۱۵۲ ۳۵. استرداد دعوی در مرحله تجدیدنظر
۱۵۴ ۳۶. اثر عدم پرداخت تتمه دستمزد کارشناس
۱۵۶ ۳۷. شرایط ابطال دادخواست در صورت عدم ارائه اصل سند
۱۵۸ ۳۸. ضمانت اجرای عدم حضور خواهان در جلسه اول دادرسی با وجود ضرورت ارائه توضیح
۱۵۹ ۳۹. شرط ابطال دادخواست به علت عدم ارائه اصول اسناد
۱۶۱ ۴۰. عدم اختیار وکیل در استرداد دعوی
۱۶۳ مبحث دوم: آراء دادگاه‌های انتظامی قضات
۱۶۳ ۱. لزوم صدور قرار ابطال دادخواست پس از استرداد آن
۱۶۳ ۲. پذیرش دادخواست بدون تاریخ
۱۶۳ ۳. عدم حضور طرفین در جلسه دادرسی
۱۶۴ ۴. صدور قرار ابطال دادخواست به صورت غیابی به لحاظ عدم حضور خواهان
۱۶۴ ۵. تعیین جلسه جهت اخذ توضیح و عدم ذکر مورد توضیح
۱۶۵ ۶. ابطال دادخواست به لحاظ عدم حضور خواهان جهت ادای توضیح
۱۶۵ ۷. صدور قرار سقوط دعوی به جای قرار ابطال دادخواست
۱۶۶ ۸. تخلف از داده واحد قانون حفظ اعتبار اسناد سجلی و صدور قرار ابطال دادخواست
۱۶۷ ۹. صدور قرار ابطال دادخواست پس از گذشت چند جلسه
۱۶۸ ۱۰. صدور قرار ابطال دادخواست و عدم قید توضیح مورد نظر در اخطاریه
۱۶۸ ۱۱. صدور حکم به رد دعوی به دلیل عدم تودیع هزینه کارشناسی
۱۷۱ قرار ابطال دادخواست در نشست‌های قضائی
۱۷۳ ۱. متوقف شدن تجدیدنظرخواهی در مواد ۲۵۶ و ۲۵۹ قانون آیین دادرسی مدنی
۱۷۶ ۲. قابلیت تجدیدنظرخواهی قرار رد اعاده دادرسی
۱۷۷ ۳. تقاضای اعاده دادرسی با عنایت به اظهار نظر هیئت کارشناسان

۴. امکان یا عدم امکان استرداد تمبر اضافی الصاق شده به دادخواست ۱۷۹
۵. هزینه دادرسی در مرحله تجدیدنظرخواهی نسبت به قرارهای صادره از دادگاه ۱۸۰
۶. تکلیف دادگاه در صورت استرداد دعوا قبل از رسیدگی به دعوای اعسار ۱۸۰
۷. استرداد **دادخواست** تجدیدنظر خواهی در رسیدگی به دعوای اعسار ۱۸۱
۸. **دادخواست** تجدیدنظر فاقد مهر یا اثر انگشت خواهان ۱۸۳
۹. تجدیدنظرخواهی از قرار ابطال **دادخواست** به لحاظ عدم تودیع حق الزحمه کارشناس ۱۸۵
۱۰. وظیفه مدیر دفتر در صدور اخطار رفع نقص و قرار رد دادخواست ۱۸۶
۱۱. ابطال **دادخواست** در صورت عدم مراجعه خواهان جهت اخذ توضیح ۱۸۸
۱۲. چگونگی اخذ توضیح از خوانده ۱۸۹
۱۳. ابطال **دادخواست** به جهت عدم امکان صدور رأی به دلیل عدم حضور خواهان جهت اخذ ۱۹۰
۱۴. صدور قرار ابطال **دادخواست** به دلیل عدم حضور خواهان در دادگاه برای ارائه توضیحات لازم.. ۱۹۲
۱۵. سازش زوجین در مرحله تجدیدنظر ۱۹۳
۱۶. استرداد **دادخواست** تأمین دلیل ۱۹۴
۱۷. استرداد دعوا قبل از جلسه اول دادرسی ۱۹۵
۱۸. مطالبه خسارت در موارد ابطال دادخواست ۱۹۶
۱۹. وضعیت رسیدگی به دعوای وارد ثالث در صورت ابطال دادخواست، رد، سقوط یا سازش ۱۹۸
۲۰. عدم پرداخت هزینه کارشناسی ۱۹۹
۲۱. عدم تودیع هزینه کارشناسی ۲۰۱
۲۲. تکلیف دادگاه در صورت اعتراض به نظر کارشناس بدون ایداع هزینه کارشناسی مجدد ۲۰۳
۲۳. صدور قرار ابطال **دادخواست** به دلیل عدم پرداخت حق الزحمه کارشناس ۲۰۴
۲۴. پرداخت دستمزد کارشناس خارج از مهلت مقرر ۲۰۶
۲۵. صدور قرار ارجاع امر به داوری در پرونده‌های گواهی عدم امکان سازش ۲۰۷
۲۶. استرداد دعوا و ضرورت جلب نظر دادستان در این خصوص ۲۰۹
۴۳. ابطال **دادخواست** به دلیل عدم ایداع دستمزد کارشناس ۲۱۲
- قرار ابطال دادخواست در نظریات مشورتی** ۲۱۵
۱. در رابطه با بقاء اعتبار قوانین منسوخ در مورد دعوای سابق ۲۱۷
۲. در رابطه با توقیف دادرسی با تعیین تکلیف پرونده‌های متوقف و بلا اقدام در دادگاه‌های ۲۱۸
۳. در رابطه با ایداع دستمزد کارشناس ۲۲۱
۴. در رابطه با عدم حضور و عدم تعقیب در دعوای خانوادگی ۲۲۳
۵. در رابطه با استفاده از وکالت‌نامه پرونده منتهی به ابطال دادخواست ۲۲۴

۲۲۵	۶. استرداد دادخواست
۲۲۵	۷. ابطال دادخواست به دلیل عدم حضور اصحاب دعوی جهت اخذ توضیح
۲۲۶	۸. لزوم استناد ابطال دادخواست به قانون
۲۲۷	۹. صدور قرار ابطال دادخواست و عزل قاضی
۲۲۸	۱۰. تصحیح رأی بدوی
۲۲۸	۱۱. عدم ارائه اصول اسناد توسط واخوانده
۲۲۹	۱۲. مقصود از «تا اولین جلسه دادرسی»
۲۳۰	۱۳. توأم بودن دعاوی تجدیدنظر و اعسار و استرداد آن‌ها
۲۳۰	۱۴. عدم پرداخت حق الزحمه کارشناس دادگاه خانواده
۲۳۳	قرار ابطال دادخواست در قوانین و مقررات
۲۳۵	از قانون آیین دادرسی مدنی
۲۳۶	مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی
۲۳۸	مبحث ششم: رجوع به کارشناس
۲۴۱	منابع و مأخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی و کالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوای... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آراء اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.
مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هرکدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هرکدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک‌هزار و سیصد و نود و شش

فصل اول

معرفی قرار ابطال دادخواست

«رأی» به معنای تصمیم دادگاه که متضمن فصل خصومت باشد، اعم است از حکم و قرار. مطابق ماده ۲۹۹ق.آ.د.م چنانچه رأی دادگاه راجع به ماهیت دعوا و قاطع آن به صورت کلی یا جزئی باشد، حکم نامیده می‌شود و قرار نیز در لغت به معنای «ثبات و استوار کردن، استحکام دادن، تعیین و تأکید» آمده است.^۱ در اصطلاح حقوقی نیز در دو معنای زیر به کار رفته است:

«۱. آن قسمت از زمین که مقرر بناست.

۲. رأی دادگاه که قاطع دعوا نباشد و در جریان رسیدگی به منظور اقدامی و یا اجرای موقت به سود یکی از اصحاب دعوا و یا دستور تحقیق در موضوعی صادر گردد.»^۲ بنابراین قرار دادگاه، به تصمیمی اطلاق می‌شود که رأی شمرده شده و تنها، قاطع دعوا باشد و یا راجع به ماهیت دعوا و یا هیچ‌یک از دو شرط مزبور را نداشته باشد. قرارهای دادگاه از جهات مختلف تقسیم‌بندی می‌گردند و یکی از تقسیم‌بندی‌های قرارها تقسیم آن به اعدادی، قاطع دعوا و شبه قاطع می‌باشد.

منظور از رأی قاطع، رأیی است که با صدور آن تکلیف دعوای مطروحه در آن مرجع تعیین شده و پرونده از آن مرجع خارج می‌شود، اعم از اینکه اختلاف را فصل نموده باشد و یا ننموده باشد.^۳

یکی از قرارهای قاطع دعوا، «قرار ابطال دادخواست» می‌باشد که قانون‌گذار به‌عنوان ضمانت اجرای اقداماتی که خواهان باید انجام دهد، قرار داده است؛ بنابراین، چنانچه اقداماتی از طرف خواهان، جهت حکم لازم باشد و خواهان از انجام آن عدول نماید، قرار ابطال دادخواست صادر خواهد شد.

۱. علی اکبر دهخدا، لغت‌نامه، چاپ اول از دوره جدید، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۲، ج ۱۰، ص ۱۵۴۱۸.

۲. محمد جعفر جعفری لنگرودی، مبسوط در ترمینولوژی حقوق، کتابخانه گنج دانش، چاپ سوم، ۱۳۸۶، ج ۴، ص ۲۸۸۸.

۳. عبدالله شمس، آیین دادرسی مدنی، تهران، دراک، چاپ نوزدهم، ۱۳۸۷، ج ۲، ص ۲۰۳.

مبحث اول: موارد صدور قرار ابطال دادخواست

همان‌گونه که ذکر شد، قرار ابطال دادخواست در مواردی صادر می‌گردد که خواهان وظایفی بر عهده داشته و جهت رسیدگی و صدور حکم انجام آن وظایف ضرورت داشته و خواهان از انجام آن عدول نماید.

پرسشی که اینجا مطرح می‌گردد این است که آیا در **دعاوی اختصاری** نیز صدور **قرار ابطال دادخواست** صورت می‌گیرد یا نه؟

قانون‌گذار تشریفات و نحوه رسیدگی به دعاوی اختصاری را در مواد ۱۴۳ به بعد قانون آیین دادرسی مدنی بیان نموده و در مورد صدور قرار ابطال دادخواست، مطلبی بیان نکرده است، البته از مجموع مواد مربوطه به دعاوی اختصاری چنین نتیجه می‌گیریم که استرداد **دادخواست** در دعاوی مذکور موقعیت ندارد؛ زیرا به محض ورود **دادخواست** به دفتر ضمن ابلاغ یک نسخه آن به خواننده وقت رسیدگی تعیین و اصحاب دعوی دعوت می‌شوند و استرداد **دادخواست** در مبادله ناقص مقدور نیست تا مدعی بتواند آن را استرداد نماید و چنانچه در روز رسیدگی خواهان **دادخواست** را مسترد کند موضوع خارج از صراحت حکم مذکور بوده و با قسمت اول ماده ۲۹۸ همان قانون انطباق دارد چه آنکه **دادخواست** در جلسه رسیدگی جنبه دعوی به خود گرفته است؛ بنابراین اگر مدعی **دادخواست** را استرداد نماید در واقع دعوی خود را مسترد نموده و باید قرار استرداد و با اسقاط دعوی صادر گردد نه ابطال دادخواست.

موارد ابطال دادخواست در قانون آیین دادرسی مدنی برشمرده شده‌اند، این موارد عبارتند از: **عدم حضور خواهان**، **عدم ارائه اصل مستندات از طرف خواهان**، **استرداد دادخواست از سوی خواهان یا تجدیدنظرخواه**، **عدم تهیه وسیله اجرای**